

Sygn. akt XVII AmE 122/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Iwona Hutnik

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania A. W. - Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) A. W. z siedzibą w Ś.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 26 sierpnia 2014 roku znak (...)
(...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że w miejsce kary pieniężnej w wysokości

60 000 zł nakłada na A. W. - Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe

(...) A. W. z siedzibą w Ś. karę pieniężną w

wysokości 40 000 zł (czterdzieści tysięcy).

II. Oddala odwołanie w pozostałej części.

III. Zasądza od A. W. - Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) A. W. z siedzibą w Ś. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmE 122/14

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE) po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, na podstawie art. 56 ust. 2 pkt 1 w zw. art. 56 ust. 1 pkt 12, ust. 3 i ust. 6 oraz art. 30 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (dalej: Pe) decyzją z dnia 26 sierpnia 2014 r. znak(...) (...) orzekł, że:

1. Przedsiębiorca A. W., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) A. W. ((...), A. W., przedsiębiorca) oferował do sprzedaży na prowadzonej przez siebie stacji paliw w Ś. przy ul. (...) benzynę bezołowiową 98 niespełniającą wymagań jakościowych przewidzianych w rozporządzeniu Ministra

Gospodarki z 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1058), tj. nie przestrzegał warunków udzielonej decyzją Prezesa URE z 15 marca 2011 r. koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

2. Z tytułu określonego w pkt 1 działania nałożył na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 60 000 zł, stanowiącej (...) osiągniętego w 2013 roku przez przedsiębiorcę przychodu z działalności koncesjonowanej, który wynosił (...) zł .

Przedsiębiorca A. W., w złożonym odwołaniu zarzucił Prezesowi URE nałożenie zaskarżoną decyzją kary pieniężnej w nadmiernej wysokości i wniósł o jej zmniejszenie do kwoty 5000 zł.

W uzasadnieniu odwołania wskazał, że w ciągu 26 lat prowadzenia działalności gospodarczej nie miał żadnych problemów z kontrolującymi go urzędami. Przeznaczone do sprzedaży na stacji paliw w Ś. paliwo odbierał z bazy (...) (...) w R.. Przy odbiorze otrzymywał świadectwo jakości paliwa.

Powód podniósł, iż przy odbiorze paliwa w bazie paliw nie ma wpływu na jego jakość i zaznaczył, że żadna dotychczasowa kontrola nie wykazała nieodpowiedniej jakości sprzedawanego paliwa. Jednym dokumentem potwierdzającym jakość paliwa jest „dokument laboratoryjny” dotyczący danej partii paliwa, świadczący o zgodności jego parametrów z polskimi normami.

W ocenie powoda przekroczenie dopuszczalnej normy siarki w sprzedawanym paliwie było niewielkie i nie mogło mieć wpływu na środowisko naturalne oraz pracę i żywotność silników samochodowych.

Przedsiębiorca powołał się na okoliczność, że paliwa sprzedawane w swoim przedsiębiorstwie nabywał zawsze od renomowanych producentów (...) oraz (...) i posiada świadectwa jakości zakupionego paliwa.

Oświadczył, że w roku 2013 sprzedał ok. 40 000 litrów benzyny bezołowiowej PB 98. Nałożoną decyzją karę pieniężną uznał za zbyt wygórowaną w porównaniu z uzyskanym w 2013 r. dochodem i nieadekwatną do okoliczności, które są od niego niezależne.

Dodał, że w związku ze stwierdzonym naruszeniem został już raz ukarany przez Prezesa UOKiK karą pieniężną oraz publikacją w Internecie informacji dot. oferowania do sprzedaży paliwa o niewłaściwej jakości, w wyniku czego utracił wielu klientów.

(odwołanie –k.7, pismo powoda -k.14)

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Podtrzymał w całości stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji, a zarzuty odwołania uznał za nieuzasadnione.

Odnosząc się do ustalonego już w decyzji stanu faktycznego, Prezes URE podkreślił, iż powód jako przedsiębiorca działający na rynku obrotu paliwami, nie dołożył należytej staranności w celu zapobieżenia wprowadzeniu do obrotu paliwa o zaniżonej jakości. Wskazał, iż wymierzona powodowi kara pieniężna jest adekwatna do stopnia jego zawinienia oraz możliwości finansowych. Podkreślił, iż przy miarkowaniu kary uwzględniona została okoliczność łagodząca w postaci dotychczasowej niekaralności powoda.

W związku z twierdzeniem powoda, że został on już ukarany przez Prezesa UOKiK, pozwany wyjaśnił, iż decyzja Prezesa UOKiK z dnia 25 listopada 2013r., znak (...) dotyczyła kwoty stanowiącej równowartość kosztów badań próbki paliwa pobranej do badań w czasie kontroli, nie zaś wymierzenia samej kary pieniężnej.

(odpowiedź na odwołanie, k. 23).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie przyznanej decyzją Prezesa URE koncesji na obrót paliwami ciekłymi przedsiębiorca A. W. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) A. W. z siedzibą w Ś.. W ramach wykonywania działalności koncesjonowanej prowadzi hurtową i detaliczną sprzedaż paliw.

W dniu 20 sierpnia 2013r. inspektorzy Wojewódzkiej Inspekcji Handlowej przeprowadzili na stacji paliw powoda w Ś. kontrolę jakości oferowanych do sprzedaży paliw ciekłych. Kontrola odbyła się w ramach ogólnopolskich kontroli jakości paliw. Przedsiębiorca A. W., który był obecny w czasie kontroli, został pouczony o prawach i obowiązkach podmiotu kontrolowanego.

Podczas kontroli pobrano podstawowe i kontrolne próbki paliwa, które pochodziły z partii paliwa w ilości 4364 litrów ze zbiornika o pojemności 10 000 litrów.

(dowód- pismo Prezesa UOKIK- k. 3 akta adm., protokół z kontroli przeprowadzonej w dniu 20.08.2013r. – k. 4 akta adm.)

Pobrana podczas kontroli, próbka paliwa została przekazana w dniu 21 sierpnia 2013r. do (...) Laboratorium (...) w B.. Wyniki badania laboratoryjnego wykazały, że próbka benzyny bezołowiowej 98, pobrana na stacji paliw powoda, nie spełniała warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych ze względu na zawyżoną zawartość siarki, wynoszącą 15,0 mg/kg, przy wymaganiu jakościowym 10 mg/kg i dopuszczalnej tolerancji + 1,6 mg/kg.

(dowód: protokół z badań nr (...) z dnia 26.08.2013r., k. 12 akt adm., protokół przekazania próbki do badań – k. 13 akt adm.).

Badanie kolejnej próbki paliwa, pobranej w trakcie kontroli, zlecono do zbadania w dniu 12 września 2013 r. akredytowanemu laboratorium Ośrodka (...) w P.. Badanie wykazało, że próbka pobranego paliwa również nie spełniała warunków określonych w wspomnianym rozporządzeniu Ministra Gospodarki, bowiem w dalszym ciągu zawartość siarki w benzynie przekraczała dopuszczalną wartość i wynosiła 14,5 mg/kg.

(dowód: protokół z badań nr (...) z dnia 17.09.2013r.- k. 15)

Benzyna bezołowiowa (BP 98), której próbkę pobrano podczas kontroli w dniu 20 sierpnia 2013 r., została zakupiona od (...) Sp. z o.o. z/s w G. i odebrana transportem powoda z bazy (...) (...) w R..

(dowód: pismo (...) do (...), k. 16 akt adm., faktury VAT dot. sprzedaży benzyny bezołowiowej PB 98 - k. 17, k. 18 akt adm.).

Pismem z dnia 6 czerwca 2014 r. Prezes URE zawiadomił Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) A. W. z/s w Ś. o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej, w związku z możliwością naruszenia warunku (...). koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

(dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego - k. 1 akt adm.).

W toku postępowania administracyjnego przedsiębiorca w piśmie z dnia 23 czerwca 2014 r. złożył wyjaśnienia, przedstawił faktury i świadectwa jakości dotyczące badanej partii paliwa oraz informację o osiągniętym w 2013 r. przychodzie.

W dniu 23 lipca 2014 r. Prezes URE zawiadomił przedsiębiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie oraz pouczył o możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy, jak również złożenia ewentualnych dodatkowych uwag i wyjaśnień.

(dowód: zawiadomienie o zakończeniu postępowania dowodowego -k. 34 akt adm.).

W 2013 r. z tytułu działalności objętej koncesją Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) A. W. osiągnęło przychód w wysokości (...) zł.

(dowód: oświadczenie powoda - k. 21 akt adm.).

Powyżej opisany stan faktyczny nie był między stronami sporny i został ustalony przez Sąd w oparciu o ww. dowody, których wiarygodność i moc dowodowa nie budziły zastrzeżeń.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 32 ust. 1 pkt 4 Pe, wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie obrotu paliwami ciekłymi wymaga uzyskania koncesji. Objęcie określonej działalności gospodarczej reglamentowaniem oznacza poddanie jej szczególnym rygorom ze względu na konieczność ochrony dóbr, których działalność ta dotyczy. Przyznanie koncesji na prowadzenie określonej działalności gospodarczej stanowi swoistą gwarancję organu koncesyjnego, że działalność ta będzie prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Przedsiębiorstwu Handlowo-Usługowemu (...) A. W. została udzielona koncesja na obrót paliwami ciekłymi, zaś zgodnie z art. 3 pkt 6 Pe, „obróć” obejmuje działalność gospodarczą polegającą na handlu hurtowym albo detalicznym paliwami lub energią.

Bezsporne w sprawie jest, że ze względu na zawyżoną zawartość siarki, wynoszącą 15,0 mg/kg, przy dopuszczalnym wymaganiu jakościowym 10 mg/kg + 1,6 mg/kg,

paliwo pobrane do kontroli na należącej do powoda stacji paliw nie spełniało wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych.

W związku z tym okoliczność wprowadzenia przez powoda do obrotu na stacji paliw w Ś. benzyny bezołowiowej BP 98, o jakości niezgodnej z normą określoną w przepisach obowiązującego w dacie kontroli rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych należało uznać za udowodnioną.

Zgodnie z warunkiem 2.2.3. udzielonej przedsiębiorcy A. W. koncesji na obrót paliwami ciekłymi „koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami określonymi obowiązującymi przepisami i wynikającymi z zawartych umów”.

Fakt naruszenia warunku 2.2.3. udzielonej koncesji nie był przez powoda w odwołaniu kwestionowany.

Zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 12 Pe, karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Wynikająca z powołanego przepisu odpowiedzialność przedsiębiorcy ma charakter obiektywny i jest oparta na zasadzie ryzyka. Oznacza to, że niedochowanie warunków koncesji stanowi samodzielną podstawę do nałożenia kary pieniężnej bez konieczności wykazania zawinionego działania przedsiębiorcy, niezależnie od przeszkód w prowadzonej działalności koncesjonowanej. Przedsiębiorca, któremu udzielono koncesji na prowadzenie reglamentowanej działalności gospodarczej, przyjmuje na siebie obowiązek prowadzenia tej działalności z należytą starannością. Ocena tej staranności jest surowsza od staranności wymaganej w stosunkach życia codziennego.

Stosownie do treści art. 355 § 2 k.c. należytą staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Z przywołanego przepisu wynika, że przez wymaganą od przedsiębiorcy należytą staranność rozumie się zwiększone oczekiwania co do jego umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania w prowadzonej działalności gospodarczej. Obejmuje ona również znajomość obowiązujących przepisów prawa oraz skutków jego naruszenia. W istotę należytego prowadzenia działalności gospodarczej wkomponowane jest wymaganie posiadania niezbędnej wiedzy specjalistycznej, obejmującej nie tylko czysto formalne kwalifikacje, lecz także doświadczenie

wynikające z praktyki zawodowej i ustalone zwyczajowo standardy wymagań (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2005 r., sygn. akt IV CK 100/05; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 marca 2006 r., sygn. akt I ACa 1018/05).

W działalności gospodarczej, polegającej na obrocie paliwami ciekłymi podstawowym obowiązkiem przedsiębiorcy jest sprzedaż paliw o jakości zgodnej z wymaganiami określonymi w przepisach obowiązującego prawa. Na przedsiębiorcy spoczywa zatem odpowiedzialność za prawidłową jakość wprowadzanego do obrotu paliwa.

W niniejszej sprawie koncesjonariusz dopuścił do obrotu paliwo o parametrach niezgodnych z normami określonymi obowiązującymi przepisami. Nie ulega zatem wątpliwości, że nie dołożył należytej staranności w prowadzonej działalności gospodarczej.

Od profesjonalisty oczekuje się podjęcia działań, zapewniających sprostanie obowiązkom wynikającym z koncesji bez względu na to, jakich środków będzie musiał użyć i jakie działania będzie musiał podjąć, by ten cel osiągnąć. W niniejszej sprawie odwołujący się nie przedstawił żadnych dowodów, wskazujących na podejmowanie przez niego jakichkolwiek czynności, zmierzających do ustalenia jakości zakupionego i oferowanego konsumentom paliwa.

W ocenie Sądu, Prezes URE prawidłowo przyjął, że przedsiębiorca wprowadzając do obrotu paliwo, o jakości niezgodnej z parametrami określonymi w obowiązujących przepisach, naruszył warunek (...) udzielonej mu koncesji i w związku z tym nałożenie na powoda kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. pkt 12 Pe. było uzasadnione.

Zgodnie z art. 56 ust. 6 Pe przy określaniu wysokości nakładanej kary pieniężnej Prezes URE uwzględnił wymienione w tym przepisie przesłanki wymiaru kary.

Dokonując oceny stopnia zawinienia Prezes URE, prawidłowo uznał, iż działanie powoda miało charakter winy nieumyślnej. Wątpliwości Sądu nie budzi również, że ustalając wysokość kary Prezes URE uwzględnił okoliczności dotyczące dotychczasowego zachowania się przedsiębiorcy oraz jego możliwości finansowe.

Zdaniem Sądu przy ustalaniu wysokości kary Prezes URE dokonał nieprawidłowej oceny przesłanki stopnia szkodliwości czynu. Wskazał bowiem, że przekroczenie dopuszczalnej zawartości siarki w sprzedawanym przez powoda paliwie, przy uwzględnieniu tolerancji, wynosiło 29%. Dodał jednak, że przedsiębiorca w ramach obrotu detalicznego sprzedawał miesięcznie około 2 500 litrów benzyny bezołowiowej, lecz nie wskazał precyzyjnie okresu, w trakcie którego wprowadzał do obrotu paliwo niespełniające norm jakościowych. Powołując się na tę okoliczność Prezes URE stwierdził, że stopień zawinienia przedsiębiorcy był duży.

Należy wskazać, iż w sytuacji, gdy naruszenie warunków koncesji nie nosiło znamion umyślności, przedsiębiorca nie miał świadomości, że sprzedaje paliwo o jakości niezgodnej z normą. Nie mógł więc precyzyjnie wskazać, jak długo takie paliwo sprzedawał. Na podstawie informacji znajdujących się w aktach sprawy można określić maksymalną długość okresu sprzedaży paliwa niezgodnego z normą od daty pierwszej dostawy paliwa, która nastąpiła po ostatniej kontroli przeprowadzonej na stacji powoda. Należy jednak pamiętać, że przy miesięcznej sprzedaży 2 500 litrów paliwa i średniej ilości zakupu przez jednego nabywcę 50 litrów benzyny, ilość tego paliwa wystarczała dla 50 pojazdów. W ocenie Sądu na tej podstawie nie można uznać, że stopień zawinienia przedsiębiorcy był duży, ponieważ w warunkach działania nieumyślnego parametr ilościowy przydatny jest bardziej do oceny stopnia szkodliwości czynu, niż do oceny stopnia zawinienia.

Wobec tego należało uznać, że Prezes URE nie uzasadnił w zaskarżonej decyzji, jaki wpływ na wysokość nałożonej kary miała okoliczność, że przedsiębiorca nie wskazał precyzyjnie okresu sprzedaży paliwa o jakości niezgodnej z normą. Ponadto, zdaniem Sądu przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, to na pozwanym ciążył obowiązek wykazania, że okres sprzedawania paliwa niezgodnego z normą był długotrwały.

W ocenie Sądu przedstawione okoliczności oraz fakt, że przekroczenie norm jakościowych wprowadzanego do obrotu przez powoda paliwa wynosiło 3,4 mg/kg powinny być w większym stopniu uwzględnione przy ustalaniu wysokości

nałożonej decyzją kary pieniężnej. Ustalenie wysokości nałożonej na powoda kary pieniężnej na poziomie 40 000 zł, odpowiadającym około (...)uzyskanego w 2013 r. przychodu pozwoli na spełnienie funkcji prewencyjnej jak i represyjno-wychowawczej kary. Jednocześnie ustalona w tym wymiarze kara nie doprowadzi do zachwiania kondycji finansowej przedsiębiorcy, co byłoby sprzeczne z założeniami i celami kary.

Tak określona kara umożliwi w większym stopniu na uwzględnienie określonych w art. 56 ust. 6 Pe dyrektyw wymiaru kary, jest adekwatna do stopnia zawinienia i szkodliwości czynu, dotychczasowej postawy przedsiębiorcy oraz jego sytuacji majątkowej.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, uznając iż w sprawie istnieją przesłanki uzasadniające obniżenie nałożonej na przedsiębiorcę kary pieniężnej na podstawie art. 479⁵³ § 2 kpc zmienił częściowo zaskarżoną decyzję i oddalił odwołanie w pozostałej części.

Wobec dokonanych ustaleń, dotyczących stwierdzonego naruszenia koncesji Sąd Okręgowy na zasadzie słuszności nie uznał jednak za właściwe przyznania powodowi zwrotu części opłaty sądowej od odwołania oraz kosztów zastępstwa procesowego (art. 102 kpc).

SSO Witold Rękosiewicz